

Spis treści

Przedmowa	5
Wykaz skrótów	13

Starożytne przesłanki pojęcia humanizmu

Uwagi wstępne	19
Kilka definicji słownikowych	19
Chronologia i geneza „humanizmu” jako terminu technicznego	24
Wokół Geliuszowej <i>humanitas</i> , παιδεία i ἀνθρωπισμός	32
Warron i problem genezy <i>artes liberales</i>	35
<i>Humanitas</i> i <i>artes liberales</i> u Cyncerona	37
Platońskie źródło pojęć Cyncerońskich	48
Filozoficzne przesłanki humanizmu Platona	50
Elementy <i>humaniorów</i> w <i>Państwie</i> Platona. Uwagi wstępne	58
<i>Humaniora</i> a <i>Państwo</i> Platona. Analiza wybranych wątków dialogu	64
Pluralizm Arystotelesa a humanizm	92
Παιδεία Izokratesa i jej wpływ na Cyncerońskie rozumienie <i>humanitas</i> i <i>artes liberales</i>	143

Starożytność chrześcijańska i twórcy średniowiecza

Rekapitulacja wykładu zeszłorocznego	149
Tradycja – recepcja – renesans	162
Rzymska <i>humanitas</i> w ujęciu Pfeiffera	172
Tradycja i recepcja w chrześcijaństwie starożytnym	176
Poezja i <i>artes</i> : Augustyńskie przesłanki średniowiecznej kultury	204
Twórcy średniowiecza	218

Scholastyka i późne średniowiecze

Przypomnienie treści wykładu zeszłorocznego	267
Scholastyka i jej średniowieczne konteksty	280
Średniowieczne formy niescholastycznej kultury umysłowej jako reakcje przeciwko unaukowieniu chrześcijaństwa	313
Humanizm średniowieczny: gramatyka i literatura	352
„Dawne” i „nowe” w średniowiecznej myśli o literaturze	404
Elementy cyklicznie pojmowanego czasu w kulturze chrześcijańskiej: paradygmat renesansowy – cykliczność z ludzkiego ustanowienia	410
Wczesny humanizm włoski a średniowieczny paradygmat <i>nova</i> i <i>vetera</i>	422
„Dawne” i „nowe” w historycznej autorefleksji chrześcijaństwa	430

Humanizm włoski XV wieku

Wiadomości wstępne	443
Humanizm jako myślenie historyczne a swoistość kulturowa średniowiecznej Italii	446
Kilka szczegółów z geografii humanizmu	449
Próba opisu humanizmu renesansowego jako formacji intelektualnej	464

Czym były <i>studia humanitatis</i> ? Leonarda Bruniego <i>De studiis et litteris</i> (1422–1425)	473
Recepcja – imitacja – emulacja	504
Nowe teksty, nowe przekłady, nowe interpretacje	525

Erazm i humanizm

Uwagi wstępne	541
Humanści i filozofia	542
Humanizm chrześcijański Erazma	564
<i>Antibarbari</i>	566
Dojrzewanie Erazmowego humanizmu	612

Próba podsumowania (zamiast definicji humanizmu)

Kilka myśli o swoistości i nieredukowalności człowieka, czyli o humanizmie i filozofii	649
---	-----

Aneks

Cytaty greckie i łacińskie w oryginale

Starożytne przesłanki pojęcia humanizmu

Chronologia i geneza „humanizmu” jako terminu technicznego ...	663
<i>Humanitas</i> i <i>artes liberales</i> u Cyncerona	665
Platońskie źródło pojęć cyncerońskich	671
Filozoficzne przesłanki humanizmu Platona	671
<i>Humaniora</i> a <i>Państwo</i> Platona. Analiza wybranych wątków dialogu	672
Pluralizm Arystotelesa a humanizm	685
Παιδεία Izokratesa i jej wpływ na Cyncerońskie rozumienie <i>humanitas</i> i <i>artes liberales</i>	692

Starożytność chrześcijańska i twórcy średniowiecza

Tradycja – recepcja – renesans	693
Rzymska <i>humanitas</i> w ujęciu Pfeiffera	694
Tradycja i recepcja w chrześcijaństwie starożytnym	696
Poezja i <i>artes</i> : Augustyńskie przesłanki średniowiecznej kultury	707
Twórcy średniowiecza	716

Scholastyka i późne średniowiecze

Scholastyka i jej średniowieczne konteksty	730
Średniowieczne formy niescholastycznej kultury umysłowej jako reakcje przeciwko unaukowieniu chrześcijaństwa	734
Humanizm średniowieczny: gramatyka i literatura	751
„Dawne” i „nowe” w historycznej autorefleksji chrześcijaństwa	760

Humanizm włoski XV wieku

Kilka szczegółów z geografii humanizmu	762
Czym były <i>studia humanitatis</i> ? Leonarda Bruniego <i>De studiis et litteris</i> (1422–1425)	762
Recepcja – imitacja – emulacja	766
Nowe teksty, nowe przekłady, nowe interpretacje	768

Erazm i humanizm

Humanści i filozofia	770
<i>Antibarbari</i>	772
Dojrzewanie Erazmowego humanizmu	806
Bibliografia	819
Indeks osobowy	831
Indeks pojęć	845
Indeks wybranych pojęć i słów greckich	851